Høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om ekstraordinær kompensation til landbrugere for 2026

Fredericia 31.08.2026

Tak for muligheden for at komme med høringssvar på "Høring over udkast til bekendtgørelse om ekstraordinær kompensation til landbrugere for 2026", jeres J.nr. 2026-22432. (link:https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/71405)

Opsummering

Bæredygtigt Landbrug hilser det velkomment, at der ydes ekstraordinær kompensation til danske landbrugere som følge af de betydelige prisstigninger på blandt andet gødning og energi.

Vi mener imidlertid, at den foreslåede fordeling med en ensartet kompensation på 35 kr. pr. ha ikke i tilstrækkelig grad afspejler de faktiske meromkostninger til handelsgødning, som den enkelte landmand har haft i forbindelse med køb af handelsgødning.

EU har vedtaget specifikke foranstaltninger og forordninger, der skal yde **ekstraordinær økonomisk støtte til landmænd** for at modvirke de voldsomt stigende priser på handelsgødning. Reglerne er udstedt som reaktion på de markedsforstyrrelser og energiprisstigninger, der fulgte i kølvandet på krisen i Mellemøsten.

EU-ordningen er netop begrundet i de ekstraordinære prisstigninger på blandt andet handelsgødning, og støtten skal tage hensyn til de økonomiske tab, som de berørte landbrugere har lidt.

Bæredygtigt Landbrug foreslår derfor, at kompensationen i stedet knyttes til den faktisk anvendte mængde kvælstof i handelsgødning. Konkret foreslår vi en kompensation på 4 kr. pr. kg N anvendt i handelsgødning.

En landmand, der eksempelvis har anvendt 150 kg N pr. ha i handelsgødning, vil dermed modtage 600 kr. pr. ha.

En sådan model vil efter vores vurdering langt bedre afspejle den ekstraudgift, som den enkelte landmand faktisk har været udsat for.

Samtidig kan modellen administreres på grundlag af oplysninger, som landbrugerne allerede indberetter gennem gødningsregnskabet. Der bør derfor ikke være behov for nye særskilte indberetninger eller yderligere bureaukrati.

Fordelingen på 35 kr. pr. ha

Bekendtgørelsens § 2 fastsætter kompensationen til 35 kr. pr. ha. Det kan vi ikke støtte.

Det finder vi særligt utilstrækkeligt set i lyset af den EU-retlige tilgang til kompensation for de ekstraordinært stigende gødningspriser.

Med forordning (EU) 2026/1768 har EU indført en særlig midlertidig krisestøtte via ELFUL, hvor støtten netop tager udgangspunkt i landbrugernes ekstraomkostninger til gødning. Efter forordningen kan støtten som udgangspunkt dække op til 50 pct. af ekstraomkostningerne og op til 80 pct. for visse landbrugere, der er omfattet af forpligtelser eller krav om at reducere anvendelsen af gødning.

Denne støtteordning er ikke det direkte retsgrundlag for den foreliggende danske bekendtgørelse, som gennemfører Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2026/1894. Den illustrerer imidlertid klart EU-lovgivers tilgang til den aktuelle gødningskrise: Støtten bør målrettes de landbrugere, der faktisk er ramt af de ekstraordinære merudgifter, og støttebeløbet bør stå i et rimeligt forhold til disse.

På den baggrund finder vi det vanskeligt at se, at en ensartet kompensation på blot 35 kr. pr. ha – uanset bedriftens faktiske forbrug af handelsgødning og dermed dens reelle merudgift – udgør en tilstrækkeligt målrettet kompensation.

Danmark er tildelt ca. 77,7 mio. kr. fra EU's krisereserve. En sats på 35 kr. pr. ha svarer matematisk til, at puljen fordeles over ca. 2,22 mio. ha.

Det kan derfor tyde på, at satsen alene er fremkommet ved at fordele den disponible EU-pulje ligeligt på det forventede støtteberettigede areal.

Det fremgår imidlertid ikke af høringsmaterialet, om dette er den valgte fordelingsmodel.

En ligelig hektarfordeling tager ikke højde for, at bedrifternes faktiske meromkostninger til handelsgødning kan være meget forskellige. En hektar, hvor der anvendes en betydelig mængde indkøbt kvælstofgødning, har været udsat for en væsentligt større omkostningsstigning end et areal med et meget begrænset forbrug.

Vi finder derfor, at støtten skal følge den faktiske meromkostning frem for alene antallet af hektar.

Kompensation efter anvendt handelsgødning

Bæredygtigt Landbrug foreslår, at kompensationen fastsættes på grundlag af den mængde kvælstof i handelsgødning, som den enkelte bedrift har anvendt.

Konkret foreslår vi en kompensation på 4 kr. pr. kg N i handelsgødning.

Det vil eksempelvis betyde:

150 kg N pr. ha × 4 kr. pr. kg N = 600 kr. pr. ha.

Fordelen ved denne model er, at kompensationen følger den omkostning, som ordningen netop skal medvirke til at afbøde.

En landmand med et stort dokumenteret forbrug af handelsgødning og dermed en stor ekstraordinær merudgift vil modtage en større kompensation end en landmand, der kun i begrænset omfang har været påvirket af prisstigningen.

Dette vil efter vores vurdering være mere målrettet end en generel hektarstøtte.

Kan gennemføres uden nyt bureaukrati

Det er samtidig væsentligt, at en mere målrettet kompensation ikke udvikler sig til endnu en administrativ byrde for erhvervet.

Oplysninger om landbrugets anvendelse af gødning indgår allerede i det eksisterende gødningsregnskab.

Vi foreslår derfor, at styrelsen så vidt muligt anvender de allerede indberettede oplysninger som grundlag for beregning og udbetaling af kompensationen.

Landmanden bør ikke pålægges at indsende de samme oplysninger endnu en gang.

På den måde kan en mere præcis og rimelig fordeling gennemføres uden at gøre ordningen mere bureaukratisk.

Mulighed for supplerende national finansiering

Vi er opmærksomme på, at en kompensation, der i højere grad afspejler landbrugets faktiske meromkostninger, kan overstige den EU-ramme på ca. 77,7 mio. kr., som Danmark er blevet tildelt.

EU-reglerne giver imidlertid medlemsstaterne mulighed for at supplere EU-støtten med national finansiering.

Hvis den disponible EU-ramme ikke er tilstrækkelig til at kompensere landbrugets dokumenterede merudgifter efter den foreslåede model, opfordrer Bæredygtigt Landbrug regeringen til at anvende denne mulighed.

Det vil efter vores opfattelse være mere i overensstemmelse med formålet med den ekstraordinære støtteordning end blot at sprede det disponible beløb tyndt ud over hele det støtteberettigede areal.

Kort høringsfrist

Høringsbrevet er dateret den 26. august 2026, mens fristen for høringssvar allerede er den 2. september 2026.

Det giver høringsparterne blot én uge til at gennemgå bekendtgørelsen og den bagvedliggende EU-regulering.

Det finder vi meget kort.

Vi opfordrer derfor generelt til, at kommende høringer gives en rimelig frist, så erhvervet reelt har mulighed for at gennemgå materialet og komme med kvalificerede bemærkninger.

Afsluttende bemærkninger

Bæredygtigt Landbrug støtter, at kompensationen udbetales hurtigt og ubureaukratisk.

Vi mener imidlertid, at kompensationen bør målrettes den ekstraordinære omkostning, som ordningen er etableret for at afbøde.

Vi beder derfor om:

- at kompensationen fastsættes til 4 kr. pr. kg N i handelsgødning,
- at de eksisterende oplysninger i gødningsregnskabet anvendes, så landmændene ikke pålægges nye indberetninger,
- at muligheden for national medfinansiering anvendes, hvis EU-rammen ikke er tilstrækkelig til den valgte kompensationsmodel, og
- at den anvendte fordelingsnøgle under alle omstændigheder fremgår tydeligt.

På vegne af Bæredygtigt Landbrug og med venlig hilsen

Jens Lund Pedersen Anne Andersen

Agronom Afdelingschef